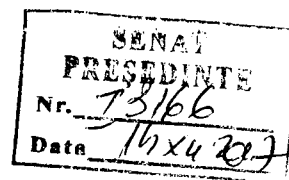

ROMÂNIA

42/14 12 2017

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

București, 14 decembrie 2017

L 48/2017

**Domnului Călin Popescu Tăriceanu
Președintele Senatului**

În temeiul articolului 77 alineatul (2) din Constituția României, republicată,
formulez următoarea

CERERE DE REEXAMINARE

asupra

**Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 255/2010 privind
exproprierea pentru cauză de utilitate publică, necesară realizării
unor obiective de interes național, județean și local**

Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 255/2010 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, necesară realizării unor obiective de interes național, județean și local lărgeste cadrul juridic stabilit pentru luarea măsurilor necesare executării lucrărilor de utilitate publică, completează sfera reprezentanților expropriatorului, modifică și completează regulile privind etapele exproprierii, precum și dispozițiile referitoare la documentațiile cadastrale, comisia de verificare, avize, acorduri, certificate, proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale.

În vederea respectării dreptului de proprietate, precum și a garanțiilor acestuia și pentru realizarea unui cadru legislativ coerent, în acord cu jurisprudența constituțională în materia exproprierii, considerăm că unele dispoziții ale Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 255/2010 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, necesară realizării unor obiective de interes național, județean și local se impun a fi reexamine de către Parlament.

1. La art. I pct. 1 din legea transmisă la promulgare se modifică art. 1 al Legii nr. 255/2010 în sensul adăugării, la vasta sferă deja existentă, a unor noi lucrări de utilitate publică pentru a căror executare legiuitorul a stabilit incidența

unui cadru juridic special, derogator de la Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică.

Astfel, acest cadru juridic special se va aplica și: lucrărilor de construcție, modernizare și extindere a obiectivelor cu caracter militar; lucrărilor de construire - construcție și infrastructură - reabilitare, modernizare, reconversie funcțională pentru construcții administrative necesare funcționării administrației publice centrale; lucrărilor de construire, reabilitare, modernizare, reconversie funcțională pentru proiecte de regenerare urbană inițiate de autoritățile publice centrale; lucrărilor privind aducțiuni și stații de captare și tratare a apei; lucrărilor de interes public național, regional, interjudețean, județean și local de construcție, reabilitare și modernizare necesare funcționării sistemului de sănătate în municipiul București, inclusiv pentru infrastructura aferentă acestora; lucrărilor de conservare sau de amenajare a spațiilor verzi; lucrărilor de regenerare urbană, precum și de protecție și de restaurare a clădirilor de patrimoniu.

O primă observație este aceea că dispozițiile art. I pct. 1 nu se corelează cu cele ale art. I pct. 2 și pct. 3 din legea transmisă la promulgare, ce largesc sfera lucrărilor declarate ca fiind de utilitate publică.

În al doilea rând, dispozițiile art. I pct. 1-3 ar trebui reanalizate și din perspectiva raportului cu cele ale art. 6 din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică ce are în vedere (parțial, dacă spre exemplu ne referim la domeniul sănătății) același tip de lucrări.

Această corelare este indispensabilă pentru stabilirea regimului juridic aplicabil exproprierii cu consecințe concrete în ceea ce privește momentul transferului dreptului de proprietate, moment de care jurisprudența constituțională leagă stabilirea cuantumului despăgubirii (Decizia Curții Constituționale nr. 380/2015 referitoare la admiterea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 22 alin. (3) din Legea nr. 255/2010 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, necesară realizării unor obiective de interes național, județean și local, raportate la sintagma „la data întocmirii raportului de expertiză” cuprinsă în dispozițiile art. 26 alin. (2) din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 527 din 15 iulie 2015).

Semnalăm că în concepția Legii nr. 33/1994 - lege generală în materie de expropriere - transferul dreptului de proprietate are loc la data îndeplinirii obligațiilor impuse expropriatorului prin hotărârea judecătorească de expropriere, în vreme ce în concepția Legii nr. 255/2010 - lege specială în materie de expropriere - transferul dreptului de proprietate operează de drept la data emiterii actului administrativ de expropriere de către expropriator, ulterior consemnării sumelor aferente despăgubirii. În acest context, considerăm că din perspectiva respectării garanțiilor constituționale ale dreptului de proprietate, legiuitorul ar trebui să reanalizeze dacă pentru toate tipurile de lucrări nou introduse prin legea transmisă la promulgare se justifică aplicarea unui regim juridic derogator în materie de expropriere.

2. La art. I pct. 7 din legea transmisă la promulgare se introduc două noi alineate la art. 5 din Legea nr. 255/2010, alin. (4) și alin. (5).

Sintagma „notificarea aprobării indicatorilor tehnico-economici” din cuprinsul alin. (4) al art. 5 este neclară din perspectiva cerințelor constituționale de previzibilitate a normei, atâta vreme cât nu este stabilită procedura aplicabilă acestei notificări. Clarificarea acestei noțiuni se impune cu atât mai mult cu cât Legea nr. 255/2010 utilizează noțiunea de "notificare" în cadrul celei de-a doua etape a procedurii exproprierii – consemnarea sumei individuale și afișarea listei imobilelor ce urmează a fi expropriate – însă, în acest context, are în vedere notificarea intenției de expropriere.

Totodată, norma este neclară și prin referirea la titularul fondului ce trebuie eliberat, întrucât acesta poate fi: titularul dreptului de proprietate, titularul dreptului de administrare, titularul dreptului de folosință sau de exploatare. De aceea nu este clar în sarcina cui incumbă obligația de eliberare a terenurilor în această primă etapă a aprobării indicatorilor tehnico-economici. Dacă însă legiuitorul a avut în vedere titularul dreptului de proprietate, eliberarea terenului ar opera anterior transmiterii dreptului de proprietate (moment fixat de lege prin raportare la consemnarea sumei individuale aferente despăgubirii și emiterea deciziei de expropriere). Or, în acest caz, apreciem că am fi în situația unei restrângeri nejustificate a dreptului de proprietate prin afectarea dreptului de folosință, ca atribut al acestuia. Așadar, deși ne aflăm într-un cadru derogator, ce instituie o procedură simplificată de expropriere, considerăm că normele trebuie stabilite astfel încât să asigure respectarea garanțiilor constituționale ale dreptului de proprietate.

În aceeași idee a necesității respectării cerințelor de claritate a normei, cu referire la alin. (4) al art. 5, considerăm că prevederile lit. b) ar trebui reanalizate de către Parlament sub aspectul corelării acestora cu dispozițiile din legi speciale cu incidență în materie.

Potrivit alin. (5) al art. 5 din Legea nr. 255/2010, deținătorii de utilități care au rețele amplasate în zona unde se vor desfășura lucrările de execuție procedează la eliberarea amplasamentului prin devierea și protejarea rețelelor pe care le dețin. În această situație, relocarea utilităților se face în baza proiectului tehnic, costurile lucrărilor de eliberare a amplasamentelor fiind suportate de către expropriator. În legătură cu această normă semnalăm că, în măsura în care relocarea ar presupune și costuri de oportunitate necesare și utile, altele decât cele strict legate de executarea lucrărilor aferente eliberării amplasamentelor, acestea ar urma să fie suportate exclusiv de deținătorii de utilități, ceea ce apare ca inechitabil.

3. La art. 1 pct. 10 din legea aflată la promulgare se modifică alin. (5) al art. 9 din Legea nr. 255/2010 în sensul că ulterior intabulării, expropriatorul are obligația de a începe lucrările într-un termen considerat rezonabil, în funcție de complexitatea acestora. Folosirea sintagmei „termen considerat rezonabil” lipsește norma de

claritate, fiind necesară indicarea unui reper concret.

4. La art. 1 pct. 17 din legea aflată la promulgare se introduc două noi alineate la art. 14 din Legea nr. 255/2010, respectiv alin. (2) și alin. (3).

Prin trimiterea în cuprinsul alin. (2) la prevederile alin. (1) ale art. 14, considerăm că această intervenție legislativă ar trebui reanalizată din perspectiva Deciziei Curții Constituționale nr. 67/2017 referitoare la admiterea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 14 din Legea nr. 255/2010 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, necesară realizării unor obiective de interes național, județean și local, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 581 din 20 iulie 2017. În pronunțarea acestei decizii, Curtea a statuat faptul că temeiul juridic, precum și criteriile de determinare a despăgubirilor aferente exproprierii dispuse nu sunt clar reglementate, din moment ce conținutul normativ al legii speciale prevede în mod expres exceptarea din cuantumul despăgubirii a unor elemente esențiale. În aceste condiții, Curtea a constatat că „soluția legislativă cuprinsă în art. 14 din Legea nr. 255/2010, potrivit căreia scoaterea, definitivă ori temporară, din fondul forestier național, a terenurilor necesare pentru obiectivele de interes național, județean și local se exceptează de la plata despăgubirilor prevăzute de art. 41 alin. (1) lit. b)-d) și art. 42 alin. (1) lit. b)-d) din Legea nr. 46/2008 - Codul silvic, cuvenite persoanelor fizice și persoanelor juridice private încalcă dispozițiile art. 16 alin. (1) și ale art. 44 alin. (2) și (3) din Constituție”.

Or, trimiterea din conținutul alin. (2) la alin. (1) al aceluiași art. 14 - declarat parțial neconstituțional, și ale cărui efecte au încetat potrivit art. 147 alin. (1) din Constituție - poate echivala cu perpetuarea unei soluții legislative ce contravine legii fundamentale.

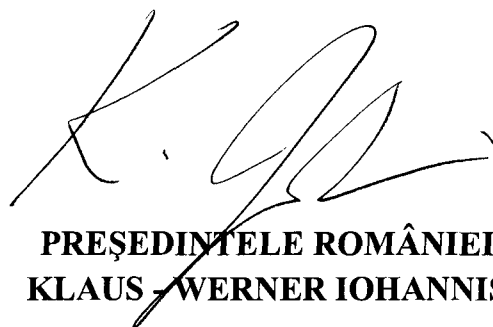
5. La art. 1 pct. 19 din legea aflată la promulgare se modifică art. 22 din Legea nr. 255/2010 în sensul că, la alin. (7) se prevede că despăgubirea acordată de instanță nu va putea fi mai mică decât cea oferită de expropriator și nici mai mare decât cea solicitată de expropriat sau de altă persoană interesată.

În raport cu jurisprudența Curții Constituționale (Decizia nr. 380/2015) ce a statuat ca soluție de principiu cu valoare constituțională faptul că stabilirea cuantumului despăgubirii este o măsură conexă și indisolubil legată de momentul transferului dreptului de proprietate, soluția legislativă cuprinsă în alin. (7) al art. 22 ce instituie ca maxim al despăgubirii ce poate fi acordată de instanță suma solicitată de expropriat sau de altă persoană interesată, ridică unele probleme sub aspectul respectării exigențelor art. 44 alin. (3) și alin. (6) din Constituție. Astfel, independent de solicitarea formulată în cererea inițială de către expropriat sau de altă persoană interesată, despăgubirea va avea un caracter just numai dacă reclamantul ar avea posibilitatea să-și modifice cuantumul obiectului acțiunii judiciare, în raport cu rezultatul evaluării din expertiza judiciară, evaluare ce

desigur se va raporta la momentul transferului dreptului de proprietate. Pe altă parte, o asemenea soluție legislativă nu se poate prevala de principiul disponibilității ce are incidență în cadrul procesului civil, întrucât, un asemenea argument înseamnă o eronată aplicare a acestui principiu și ar putea crea o discriminare între persoanele expropriate în temeiul Legii nr. 255/2010 și cele expropriate în temeiul Legii nr. 33/1994.

Potrivit Legii nr. 33/1994, în etapa judiciară a exproprierii, dacă părțile nu se învoiesc asupra despăgubirii, instanța va stabili cuantumul despăgubirilor pe baza expertizei administrate în cauză. În jurisprudența Curții Constituționale s-a stabilit că legiuitorul a consacrat principiul despăgubirii integrale a proprietarului expropriat, concluzie ce reiese din chiar cuprinsul art. 26 din Legea nr. 33/1994, potrivit căruia despăgubirea este formată din valoarea reală a imobilului și prejudiciul suferit de proprietar sau de alte persoane îndreptățite, iar la calculul despăgubirilor se vor lua în considerare prețul de piață al imobilului și daunele provocate proprietarului, cuprinzând prejudiciul efectiv (*damnum emergens*), precum și beneficiul nerealizat (*lucrum cessans*). Totodată, despăgubirea acordată pentru exproprierea imobilului trebuie să reflecte valoarea de piață a acestuia la data întocmirii raportului de expertiză, nu o valoare anterioară, ci una contemporană realizării efective a exproprierii, tocmai pentru a asigura o reparație completă și integrală pentru cel expropriat. (Decizia nr. 395/2013 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 26 alin. (2) din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 685 din 7 noiembrie 2013).

Față de argumentele expuse mai sus și având în vedere competența legislativă exclusivă a Parlamentului, vă solicităm reexaminarea Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 255/2010 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, necesară realizării unor obiective de interes național, județean și local.

**PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS WERNER IOHANNIS**